

Ungdomar och alkohol

– utveckla föräldrastödet!

I de flesta kommuner är man angelägen om att försöka skjuta upp ungdomars alkoholdebut och minska berusningsdrickandet bland ungdomar. Preventionsforskningen har visat på två vägar för att uppnå detta mål. Det ena är att minska ungdomars tillgänglighet till alkohol, det andra att stödja föräldrar i sin fostrarroll (Babor, 2002). Undervisning i skolan är viktigt, inte minst ur allmänbildningssynpunkt och för att förstärka andra insatser, men har inte visat på samma goda resultat när det gäller vanor.

Stabil organisation

Jag tror att det är viktigt att man i en kommun bygger upp en stabil organisation för att stödja föräldrar. Den personal som engageras måste ges kunskaper om hur man kan arbeta med föräldrar, ha aktuell information om alkohol- och narkotikafrågor och få rutin på hur man möter föräldrar i gruppsamtal. Alkoholfrågor är för de flesta mycket värdeladdade. För att skapa ett bra klimat i mötet med andra vuxna är det viktigt att man vet hur folk brukar resonera och kan bemöta dem sakligt och med humor och respekt.

Därför bör man bilda ett föräldrasamtalsteam i kommunen med fem-sex personer som tillsammans arbetar med föräldramöten på högstadiet och utvecklar denna verksamhet.

Allt detta kräver att man arbetar någorlunda ofta och under lång tid med den här typen av verksamhet. Att man skaffar sig både goda kunskaper och rutin. Föräldrasamtalsteamet bör därför rekryteras bland personal som kan tänka sig arbeta med de här frågorna under några år.

Föräldraprogram

Jag har sedan några år tillbaka arbetat med att utveckla program för föräldramöten i årskurs 7. Programmet har utvecklats och finslipats vid över 50 föräldramöten.

*”Det väcker upp frågor som är oerhört viktiga och man behöver ta ställning och tänka till.
En bra kväll.”*

Programmet bygger på att föräldrarna skall ges gott om möjligheter att utbyta erfarenheter. Som tonårsförälder händer det ofta att man känner sig ensam inför alla beslut som måste tas. Det är viktigt att se föräldrarna som en resurs som har mycket att ge varann. En grupp med 20

föräldrar som har tonåringar har kanske var och en ett par tre års erfarenhet som tonårsförälder. Tillsammans blir det mer än 50 års samlad föräldraerfarenhet.

Metoden som används är aktiva värderingar där man får en situation beskriven för sig och skall välja handlingsalternativ. Eftersom många skolor använder den här typen av metoder i undervisningen är det intressant för föräldrar att själva få prova på.

Då kan det vara bra att få en massa olika exempel på hur andra föräldrar kan tänka sig agera i vanliga situationer som dyker upp. Till exempel att sonen börjat röka, att bästa kompisens vekar dricka för mycket alkohol.

När barnen växer upp och kommer in i tonåren är det också viktigt att man som förälder hänger med i den förändring av relationen som blir följden av tonåringens naturliga strävan mot frigörelse. Föräldraprogrammet innehåller därför en föredragsdel om tonårsutveckling. Föräldrarna får också med sig en broschyr hem ”Handbok för tonårsföräldrar” som tagits fram just för detta.

Programmet har utvärderats vad gäller innehållet med gott resultat. 89 procent av föräldrarna ansåg att kvällen handlat om saker som är viktiga, 75 procent ansåg

att utbytet av kvällen givit dem mycket som var användbar och 85 procent kan tänka sig att rekommendera andra föräldrar att gå på ett sådant föräldramöte.

Vanliga kommentarer från utvärderingen var; *”Det väcker upp frågor som är oerhört viktiga och man behöver ta ställning och tänka till. En bra kväll.”*, *”Intressant att få träffa andra föräldrar ur klassen, och att få höra andras åsikter om hur man kan lösa problem.”*, *” Trevlig form att träffa andra tonårsföräldrar. Kul att bolla ev. framtida problem med tonårsbarnet.”*, (Mogaskolan, 2003)

Utbildning

Min tanke med det här förslaget är att erbjuda utbildning och verksamhetsutveckling, men om en skola vill ha hjälp att arrangera föräldramöten på det här sättet hjälper jag naturligtvis till och håller i dem.

Jag erbjuder utbildning till föräldrasamtalsteam, antingen för en kommun i

sänder eller så kan några kommuner slå sig samman.

Utbildningen sker under tre till fyra halvdagar med bl.a. följande innehåll:

- Alkoholprevention vad är effektivt?
- Tonårstiden
- Alkohol- och drogkunskap
- Att vara gruppleadare
- Tips och trix för bra möten

Deltagarna får under utbildningen tillgång till den senaste forskningen på preventionsområdet, samt stödmaterial för föräldrasamtalen.

En viktig del av utbildningen är att själv bli medveten om sin inställning till de frågor man vill att föräldrar skall diskutera.

Efter utbildningen genomför varje grupp några föräldramöten i enlighet med sitt program och med en strukturerad utvärdering. Grupperna återsamlas för gemensam utvärdering och handledning vid ett eller ett par tillfällen.

Om Per Blanck

Jag är utbildad socionom med magisterexamen i socialt arbete. Har tidigare arbetat som fältassistent och folkhälsoplanerare i Trollhättans Kommun.

Jag har arbetat med alkoholprevention sedan 1990. Under nästan tio år i ett preventionsprojekt i Lerums kommun. Per Blanck Utveckling AB startades 1991.

De senaste åren har jag varit anställd deltid som biträdande forskare, för en utvärdering av alkohol- och narkotikaskade förebyggande arbete i Västra Götalandsregionen, på socialmedicinska avdelningen Sahlgrenska Akademin i Göteborg.

Litteratur

Babor et al Alcohol no ordinary commodity, Oxford University Press 2002